

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Torill Espedal
Miljøvernavdeling

Innvalgstelefon
73 19 92 04

Vår dato
03.07.2014
Deres dato

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/3891-461.2
Deres ref.

Midtre Gauldal kommune
Rørosveien 11
7290 STØREN

Midtre Gauldal kommune - oversendelse av inspeksjonsrapport for Moøya avløpsrensaneanlegg - kontrollaksjon avløp 2014 - vedtak om kontrollgebyr

Vedlagt følger inspeksjonsrapport fra kontroll ved Moøya avløpsrensaneanlegg den 13.06.14. Det ble funnet 3 avvik fra miljøregelverket ved tilsynet. Midtre Gauldal kommune må skriftlig redegjøre for hvordan de skal følge opp avvikene innen 15.09.14.

Fylkesmannen fatter vedtak om gebyr for kontrollen på kr. 12.000,- (risikoklasse 3).

Fylkesmannen viser til vår kontroll ved Moøya avløpsrensaneanlegg, Midtre Gauldal kommune den 13.06.14.

Bakgrunn for kontrollen

Tilsynet var en del av en landsomfattende tilsynsaksjon retta mot de store kommunale avløpsanleggene som omfattes av kapittel 14 «*Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser*» i forurensningsforskriften. Årets aksjon er en videreføring av tidligere aksjoner i 2008 og 2010.

Hensikten med aksjonen er å kontrollere om kommunene har satt klare mål for sine avløpsanlegg og vedtatt forpliktende handlingsplaner for å nå disse målene. Tilsynet skal bla. ha fokus på klimatilpasning og risikovurdering gjennom bruk av ny ROS-veileder.

Inspeksjonsrapporten

Vedlagt ligger vår inspeksjonsrapport, som er utarbeidet på grunnlag av denne kontrollen.

Dersom kommunen mener at rapporten inneholder faktiske feil, ber vi om tilbakemelding på dette **innen 5 uker** etter at brevet er mottatt. Dersom vi ikke hører noe innen denne fristen, regner vi med at det ikke er noe å bemerke. Rapporten regnes da automatisk som endelig.

Vedtak om kontrollgebyr

Det følger av forskrift om begrensnings av forurensning (forurensningsforskriften) §§ 39-1 og 39-3 at forurensningsmyndighetens arbeid med kontroll av

virksomheter er gebyrbelagt. Gebyret skal dekke myndighetenes kostnader for planlegging, reising, gjennomføring og oppfølging av kontrollen av virksomheten.

Bedriften er plassert i risikoklasse 3 (jf. vårt brev datert 02.06.08). Dette innebærer at det skal betales **et gebyr på kr. 12.000,-** jf. forurensningsforskriften § 39-6.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brev er mottatt, jf. forurensningsforskriftens § 41-5.

Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Med hilsen

Marit Lorvik (e.f.)
ass. miljøverndirektør

Torill Espedal
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Inspeksjonsrapport for Møya avløpsrenseanlegg – Midtre Gauldal kommune

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Telefaks: 73 19 91 01

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nr.: 2014.024.I.FMST

Inspeksjonsdato: 13.06.14

Informasjon om virksomheten

Navn: Midtre Gauldal kommune	Org.nr: 970187715
Adresse: Rådhuset, 7290 Støren	Besøksadresse: Rådhuset
Telefon: 72403000	E-post: postmottak@midtre-gauldal.kommune.no
Bransjenr. (NACE-kode):	

Kontrollert anlegg

Navn: Møya avløpsrenseanlegg	Anleggsnr.: 1648.0028.01
Kommune: Midtre Gauldal	Tillatelse sist oppdatert: 11.11.96
Kontrollert tidligere: 2008 og 2010	Risikoklasse: 3

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Andreas Nordmo, Arve Sørløkken, Per Stolpnes, John Inge Rogstad og Marion Trøan (Drifts.ass Sør- Trøndelag/ Rambøll)	Fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Tore Haugen & Torill Espedal
--	---

Følgende hovedtema ble kontrollert ved bedriften

- Mål og strategier for avløpssektoren
- Handlingsplaner/ saneringsplaner
- Klimaendringer og klimatilpasning
- Overløp
- Ledningsnett
- Akkreditert prøvetaking
- Etterlevelse av rensekrav
- Driftsstabilitet i renseanlegget
- Risikovurdering av avløpsanlegget

Resultater av kontrollen

Kontrollen avdekket 3 avvik fra miljøregelverket.

Det er gitt 4 anmerkning.

Oppfølging etter kontrollen

Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen ber om en skriftlig redegjørelse på hvordan bedriften skal rette opp forholdene **innen 15.09.14.**

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning: Et forhold som miljømyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten, jf. offentlighetsloven.

Informasjon om regelverk og hjelpemidler

Forurensningsloven = Lov om forurensninger og om avfall

Avfallsforskriften = Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

Internkontrollforskriften = Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter

Forurensningsforskriften = Forskrift om begrensning av forurensning

Bedriftens utslippstillatelse for renseanleggene

Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på

www.regelhjelp.no

Avvik

Det ble funnet følgende avvik som resultat av Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1 Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfull

**Avvik fra Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 (sette mål for ytre miljø)
Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett
Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av
renseanlegg**

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke satt overordnede mål for avløpsanlegget
2. De overordnede målene er ikke etterprøvbare
Det mangler tallfestet mål, for eksempel:
 - separering av avløpsnett
 - sanering av dårlig nett / problemområder
 - fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet
 - avskjæring av overvann

Kommentarer:

Under tilsynet kunne ikke kommunen vise til skriftlige overordna mål for avløpsanleggene. Kommunen har startet opp arbeidet med *Hovedplan avløp* og planen vil bli to-delt og omfatte både private småanlegg (separat anlegg) og større renseanlegg. Generelt skal *Hovedplan avløp* gi en beskrivelse av viktige beslutningsgrunnlag som f.eks. oversikt over ut- og innlekking på nettet/oversikt over overløpshendelser/ identifisering av sårbare områder/ miljøvirkninger i resipienten etc.

I følge kommunen vil det gjennom arbeidet med hovedplanen være naturlig å fastsette nærmere overordna mål og strategi for avløpsnett og renseanlegg, herunder tallfesting av separering/sanering/ fornying på nett. Kommunen har en *Kloakkrammeplan* fra 1990 som en hittil har forholdt seg til.

Fylkesmannen er innforstått med at mye av forholdene avviket omfatter vil komme på plass i løpet av utarbeidelsen av *Hovedplan avløp*. Vi forventer at kommunen prioriterer dette arbeidet framover.

Vi ber kommunen stipulere når *Hovedplan avløp* vil kunne forventes å foreligge ferdig og avviket lukket.

Avvik 2 Handlingsplan og saneringsplan for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

**Avvik fra Vilkår i tillatelsen
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risiko, planer og tiltak)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)**

Grunnlaget for avviket:

1. Mål og strategi i hovedplan avløp er ikke tilstrekkelig grad omsatt og overført i en saneringsplan

2. Saneringsplanen er ikke oppdatert.
3. Saneringsplanen har ikke en tydelig prioritering mellom tiltakene på ledningsnett
4. Saneringsplanen gjennomføres ikke i henhold til vedtatt framdriftsplan
5. Saneringsplanen er ikke tilstrekkelig forankret i politisk ledelse og/eller gjennom en vedtatt finansiering

Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 6 (risikovurdering)
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett.
 (Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).

Kommentarer:

Det er innhentet nedbørsprognoser for regionen som er brukt i utarbeidelsen av ROS-analysen for avløpsanlegget. Kommunen viser også til fastlagte flomsoner i kommuneplanen som det blir tatt hensyn til ved arealplanlegging.

Utover dette har ikke kommunen konkret sett på hvilke virkninger økt nedbør/endret klima kan få å si for de ulike delene av avløpsanlegget (nett og renseanlegg), herunder overløpsutslipp/kjelleroversvømmelser/belastning på renseanlegget/utslipp fra renseanlegget. Det ble opplyst at det pr i dag ikke er kapasitetsproblemer på ledningsnett. Kommunen viser i denne sammenheng også til arbeidet som er gjort/gjøres på ledningsnett mhp bla. separering.

Fylkesmannen ser det som beklagelig at kommunen ikke har fått fulgt opp dette temaet tilstrekkelig i etterkant av tilsynet i 2010, men vi er innforstått med årsaken til dette. Vi forventer at kommunen kommer i gang med nødvendige vurderinger inneværende år. Prognoser for fremtidig nedbørsutvikling må brukes for å vurdere hvilke konsekvenser dette vil ha på både renseanlegget, ledningsnett og overløp.

Avvik 4 Overløp av urensset kloakkvann håndteres ikke tilfredsstillende

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Grunnlaget for avviket:

1. Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett.
2. Overløp mangler metoder som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.
3. Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.
4. Rutiner for drift og vedlikehold av overløp er ikke etablert (i tilstrekkelig omfang)
5. Drift og vedlikehold av overløp praktiseres ikke godt nok.

Avvik 5 Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Grunnlaget for avviket:

1. Kart over ledningsnett er ikke oppdatert
2. De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.
3. Egne funksjonskrav kontrolleres ikke / etterleves ikke
4. Rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett er ikke etablert (i tilstrekkelig omfang)
5. Drift og vedlikehold av ledningsnett praktiseres ikke godt nok.

Avvik 6 Akkreditert prøvetaking er ikke innført ved avløpsanlegget

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-11 Prøvetaking

Grunnlaget for avviket:

1. Akkreditert prøvetaking er ikke implementert, og det er ikke gitt dispensasjon/utsettelse for dette
2. Handlingsplan for ombygging av anlegget og innføring av akkreditert prøvetaking er utilstrekkelig til å nå målet innen tidsfristen.

Avvik 7 Kommunen overholdt ikke rensekravene for utslipp til vann i 2013

Avvik fra Utslippskrav satt i tillatelsen Forurensingsforskriften § 14-2, § 14-11, § 14-12, § 14-13 Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Det er uklare ansvarsforhold vedrørende hvem som skal vurdere om tillatelsen overholdes (evt. det foretas ikke en løpende vurdering av om rensekravene overholdes).
2. Det er feil i beregningsgrunnlaget for overholdelse av utslippskrav.
 - Overløp ved renseanlegget blir ikke tatt med i beregningen av rensegrad og utslippsmengder fra avløpsanlegget (§14-11)
 - Feil praksis ved nulling av prøver (§14-13)
3. Rensekravene i tillatelsen ble overskredet i året 2013 (§14-2)

Avvik 8 Driftsstabilitet i renseanlegget i 2013 er ikke tilfredsstillende behandlet

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg

Grunnlaget for avviket:

1. Driftsstabilitet ved avløpsanlegget er ikke vurdert f.eks. i årsrapporten for 2013
2. Anlegget har hatt ustabile driftsforhold i 2013, men årsakene til dette er ikke undersøkt eller klarlagt
3. Det er ikke gjennomført korrektive tiltak for å oppnå mer stabil drift

Avvik 9 Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

Avvik fra **Vilkår i tillatelsen**
Internkontrollforskriften § 5 punkt 6 (vurdere risiko)

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.
2. Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder.
 - det er mangler ved metoden / systematikk (kartleggingsfasen, uklar gradering av sannsynlighet og konsekvens, manglende akseptkriterier for risiko oa.)
 - viktige temaer/områder er ikke risikovurdert (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegget, klimatilpasning, industripåslipp, mm.)
3. Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.
 - det er ikke utarbeidet en handlingsplan for hvilke tiltak som skal gjennomføres

Avvik 10 Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfull

Avvik fra **Internkontrollforskriften § 5 punkt 7** (forebygge overtredelser)

Grunnlaget for avviket:

1. Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem som omfatter ytre miljø.

Kommentarer:

Kommunen synes ikke å ha et aktivt avviksbehandlingssystem for avløpssektoren som også omfatter ytre miljø (dvs. utslipp til vann, lukt, støy mm.). Avviksbehandlingssystemet synes heller ikke å inkludere alle deler av avløpsanlegget; avløpsnett, overløp, renseanlegg, utslippsmålinger oa.

På tilsynet ble det opplyst at avvik i form av for eksempel overløp på renseanlegg og pumpestasjoner loggføres, og de fleste andre forhold som oppstår på anlegget blir løst der og da uten at det føres noe avvik. Det er ikke gjort en vurdering av hvilke andre forhold som skal defineres og registreres som avvik på avløpsanlegget.

For å få en oversikt over uønskete situasjoner som oppstår på renseanlegget og ledningsnettet i løpet av et år, er det nødvendig å foreta en definisjon av hvilke forhold som skal avviksføres. Avvikene skal blant annet gjennomgås ved den jevnlig interne gjennomgangen av virksomhetens internkontroll.

Det ble også gitt avvik for dette i 2010.

Anmerkninger

Fylkesmannen har følgende anmerkninger:

Anmerkning 1: Handlingsplan/saneringsplan for avløpsanlegget

En saneringsplan/handlingsplan skal gi en tydelig prioritering mellom tiltak på ledningsnettet, og planen skal gjennomføres i henhold til vedtatt framdriftsplan.

Planen må være tilstrekkelig forankret i politisk ledelse og/eller gjennom en vedtatt finansiering.

Kommunen opplyste under tilsynet at en forholder seg til *Handlingsplan for kommunen* som utarbeides hvert år. I nevnte plan gis det oversikt over prioriterte tiltak på ledningsnettet som må gjennomføres. Slik Fylkesmannen oppfatter det kan kanskje *Handlingsplan for kommunen* tilfredsstillende de formål som en saneringsplan er ment å ha. Vi anmoder kommunen om å vurdere om eksisterende praksis med bruk av *Handlingsplan for kommunen* er tilfredsstillende for avløpsfeltet, eller om det er behov/nødvendig å utarbeide en egen handlingsplan/saneringsplan spesifikt for avløpsfeltet. Dette bør sees i sammenheng med *Hovedplan for avløp* når den er ferdig.

Anmerkning 2: Rensekrav og oppfølging av resultatene

Anlegget driftes tilfredsstillende mhp organisk stoff, men oppfyller ikke rensekrav for fosfor. Kommunen opplyste at de i samarbeid med Driftsassistansen for Sør-Trøndelag er i gang med å finne årsaken til problemet (kildesporing). I følge kommunen kan en mulig forklaring være endret vannkvalitet inn på anlegget. Problemet synes å oppstå etter at grunnvann ble tatt i bruk i stedet for overflatevann i anlegget. Innløpsvannet har etter dette hatt høyere fosforkonsentrasjon enn tidligere. Årsaken til problemet må avklares.

I følge kommune skal det utarbeides en rutine for ansvarsfordeling og løpende vurdering av rensekravene. En slik rutine eksisterer ikke pr i dag. Det synes noe uklart hvem som ved mottak av analyseresultater vurderer dataene opp mot gjeldende utslippskrav i tillatelsen. Vi forventer at dette klargjøres når nevnte rutine er på plass.

Anmerkning 3: Drift og vedlikehold av ledningsnett - funksjonskrav

Det er ikke fastsatt egne funksjonskrav til ledningsnettet knyttet til

- tilknytningsgrad
- virkningsgrad/lekkasje
- varighet av driftsstopp
- frekvens av driftsstopp for enkeltområder

Kommunen opplyser at de forholder seg til «*Normalforskriften for sanitæranlegg*» utarbeidet av KS. Kommunen opplyser videre at de i samarbeid med Driftsassistansen for Sør-Trøndelag (Rambøll) vil utarbeide forslag til slike funksjonskrav.

Anmerkning 4: ROS-analyse

Det er nettopp utarbeidet en risikovurdering for avløpssektoren i kommunen (datert 11.06.13). Foreløpig er ikke ansvar for oppfølging og frister for når tiltak skal utføres iht. til risikovurderingen avklart. Kommunen opplyser at dette bl.a. skal gjøres i forbindelse med utarbeidelsen av *Hovedplan avløp*.

I tillegg må det utarbeides en handlingsplan for hvilke tiltak som skal gjennomføres, samt etableres rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.

Viktige temaer/områder som må inngå i en risikovurdering er f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegget, klimatilpasning, industripåslipp, mm.).

Andre forhold:

Akkreditert prøvetaking:

På tilsynet ble det opplyst at kommunen er godt i gang med innføring av akkreditert prøvetaking. Anlegget har to godkjente kontrahert personell og en tredje er under opplæring. Disse står for prøvetaking, innsending av prøvetakingsrapporter og avviksrappporter. Norsk akkreditering gjennomførte en godkjenningsrevisjon ved anlegget i april måned i år. Møøya kan godkjennes for akkreditert prøvetaking når gitte avvik er lukket. Endelig godkjenning forventes over sommeren.

Fylkesmannen ser det som svært positivt at anlegget snart er i mål med innføring av akkreditert prøvetaking. Vi imøteser en endelig bekreftelse på dette når godkjennelsen foreligger.